

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
J M Ě N Ě M R E P U B L I K Y

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobce: **S. D.**, zastoupený Mgr. Zbyňkem Havlíkem, advokátem, se sídlem v Praze 6, Velflíkova 4, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 24. 8. 2005, č. j. 30 Az 421/2003 - 43,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á**.
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Odměna zástupci stěžovatele JUDr. Zbyňkovi Havlíkovi, advokátovi, se sídlem v Praze 6, Velflíkova 4, **s e s t a n o v í** ve výši 2150 Kč a bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 12. 9. 2003, č. j. OAM-10688/VL-16-P22-2001, rozhodl žalovaný tak, že azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), se neuděluje, a že se na cizince nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Své rozhodnutí žalovaný opřel o zjištění, že žalobce opustil zemi původu z obavy před policií a proto, že je mu vyhrožováno smrtí ze strany členů opoziční organizace.

Žalobce napadl citované rozhodnutí včas podanou žalobou, ve které žalovanému vytkl porušení § 3 odst. 3, § 3 odst. 4, § 32 odst. 1, § 46 a § 47 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb.,

o správním řízení (správní řád), a § 12, § 14 a § 91 zákona o azylu, přičemž pokud jde o skutkové důvody, poukázal na svoji žádost o udělení azylu v České republice, protokol o pohovoru, který s ním byl proveden, a ostatní spisový materiál, který se vztahuje k jeho žádosti o udělení azylu.

Krajský soud v Hradci Králové rozsudkem ze dne 24. 8. 2005, č. j. 30 Az 421/2003 - 43, žalobu proti výše uvedenému rozhodnutí žalovaného zamítl. Krajský soud předně konstatoval, že v případě tvrzených procesních důvodů nezákonnosti napadeného rozhodnutí neshledal žádné porušení ustanovení o řízení. Z obsahu předloženého spisu vyplynulo, že žalovaný si před vydáním rozhodnutí opatřil dostatek podkladů k objasnění skutečného stavu věci, když vycházel zejména z údajů poskytnutých žalobcem v jeho žádosti o azyl, během pohovoru s ním a ze zpráv o dodržování lidských práv v Indii. Krajský soud dále neshledal, že by důvody, pro které žalobce odešel ze země původu, bylo možno podřadit pod důvody uvedené v ustanovení § 12 zákona o azylu. Vyhrůžování násilím ze strany soukromých osob bez dalšího není důvodem pro udělení azylu. Mezinárodní ochrana přitom může být žadateli o azyl poskytnuta teprve v případě, jestliže mu byla odepřena ochrana země jeho státní příslušnosti, případně je-li tato ochrana neúčinná. Žalobce se sice na policii obrátil, ale ani nevyčkal výsledků vyšetřování a svoji situaci řešil odjezdem z vlasti. Krajský soud pak následně neshledal ani důvody pro udělení azylu ve smyslu § 13 a § 14 zákona o azylu, ani existenci překážek vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

Proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost, a to z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatel namítá, že žalovaný rozhodl o neudělení azylu stěžovateli, aniž by uvedl skutečné důvody neudělení azylu a vůbec se nezabýval možností udělení azylu podle § 14 zákona o azylu. Žalovaný se možností udělit stěžovateli humanitární azyl zabýval pouze okrajově s obecným odkazem na osobní situaci stěžovatele a poměry v domovské zemi, kdy mohl vycházet pouze ze starší příručky MV Velké Británie a údajů poskytnutých samotným stěžovatelem při ústním pohovoru v rámci řízení o udělení azylu. Povinnost žalovaného udělit stěžovateli tzv. humanitární azyl stěžovatel dovedl z toho, že jeho země mu nebyla schopna poskytnout potřebnou ochranu, když mu hrozilo nebezpečí ze strany příznivců jiné politické strany a policejní orgány v oblasti bydliště stěžovatele se uvedeným jednáním odmítaly zabývat. Vzhledem k uvedenému se proto stěžovatel obrací na Nejvyšší správní soud v Brně a navrhuje, aby tento rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové zrušil a věc mu vrátil k dalšímu projednání.

Ve vyjádření ke kasační stížnosti žalovaný popírá oprávněnost podané kasační stížnosti, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku, tak i rozsudek soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy. I pro řízení o kasační stížnosti žalovaný odkazuje na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi, které stěžovatel učinil během správního řízení, a na vydané rozhodnutí. Soud neshledal v závěrech a postupu žalovaného nezákonnost ani vady řízení. Žalovaný proto navrhuje zamítnutí kasační stížnosti pro nedůvodnost.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti, a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné právní posouzení spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytykanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel podal dne 31. 10. 2001 žádost o udělení azylu, v níž uvedl, že se dostal do konfliktu se sousedem díky vlastnictví pozemku. Při tomto konfliktu byl zabit jeden člen rodiny souseda. Stěžovatel se od té doby skrýval u svého známého. Protože jej hledala policie, měl strach a opustil zemi původu. Ve vlastnoručně psaném prohlášení dodal, že soused začal usilovat o smrt některého člena rodiny stěžovatele. Indii opustil ze strachu o svůj život. Při pohovoru k důvodům žádosti o azyl konaném dne 7. 6. 2002 stěžovatel tvrzení o důvodech odchodu ze země původu změnil. Odůvodnil to tak, že při sepisu žádosti o azyl byl špatný tlumočník a do písemného prohlášení jen tak něco napsal, protože byl unavený a nervózní. Ve skutečnosti prý podporoval politickou stranu A. dal. Při potyčce z příznivci opoziční strany BPT B. j. party byl zabit jeden její člen. Stěžovatele a další osoby z politické strany A. dal zatkla policie a označila je za původce potyčky. Policejní orgány jsou podle něj úplatné; kdo měl peníze, toho pustily. On sám byl propuštěn až za tři dny na záruku rodiny a starosty. Nadále byl však pravidelně vyslýchán. Lidé z nepřátelské politické strany mu navíc začali vyhrožovat zabitím. Nahlásil to sice na policii, ale ta zahájení vyšetřování pouze slibovala. Protože se bál jak policie, tak lidí z opoziční strany, začal se koncem července 2001 skrývat, většinou u známých. To se již rozhodl k odjezdu, který následně realizoval. Pasovou kontrolou na letišti prošel bez problémů, což si vysvětloval tak, že na něj nebyl vydán zatykač. Českou republiku se vybral na radu kamaráda žijícího v Německu. Pro případ návratu do vlasti se obává policie a těch lidí, kterému vyhrožovali.

Podle ustanovení § 12 se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Podle ustanovení § 14 téhož zákona jestliže v řízení o udělení azylu nebude zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12, lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu.

Na základě zjištěného skutkového stavu věci Nejvyšší správní soud konstatuje, že krajský soud řádně přezkoumal rozhodnutí žalovaného v rámci stěžovatelem uplatněných žalobních námitek a své závěry vyčerpávajícím způsobem odůvodnil. I Nejvyšší správní soud

má za prokázané, že stěžovatelovy důvody, pro které žádá o azyl na území ČR, nelze podřadit pod taxativní výčet důvodů uvedených v ustanovení § 12 písm. a) a b) zákona o azylu.

Ke zjišťování skutkového stavu věci lze obecně konstatovat, že zásada tzv. materiální pravdy má v řízení o udělení azylu svá specifika spočívající v pravidelné nedostatečnosti důkazů prokazujících věrohodnost žadatelových tvrzení. V případě, že žadatel uvádí skutečnosti podřaditelné pod taxativně vymezené důvody pro udělení azylu ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu, je na správním orgánu, aby prokázal či vyvrátil pravdivost žadatelových tvrzení, a to buď zcela nevyvratitelně zjištěním přesných okolností vážících se na stěžovatelova tvrzení, anebo alespoň s takovou měrou pravděpodobnosti, která nevyvolává zásadní pochybnosti o správnosti úsudku správního orgánu. Na druhé straně je však třeba si uvědomit, že jakkoli může být pro stěžovatele obtížné, a často i zcela nemožné, prokazovat jím tvrzené skutečnosti, v čem ústupky činit nelze, je požadavek na přesvědčivost a konzistentnost jeho výpovědí. Tento aspekt je přitom třeba hodnotit s ohledem na veškeré stěžovatelovy projevy v průběhu správního řízení.

Ze správního spisu je zřejmé, že stěžovatel neunesl ani břemeno tvrzení, ani, s ohledem na to, že Indii lze považovat za bezpečnou zemi, břemeno důkazní. Jednotlivé rozpory v jeho sděleních zpochybňují samotný skutkový základ stěžovatelovy žádosti. Základním rozparem je důvod sváru, jenž měl tvořit pozadí jeho následného odchodu z Indie. Ve svém prohlášení do žádosti o udělení azylu stěžovatel uvedl, že se dostal do konfliktu ohledně vlastnictví pozemku. Při pohovoru k důvodům žádosti o azyl se však už mělo jednat o potyčku mezi členy dvou politických stran, po které měla ze strany policie následovat stěžovatelova perzekuce. Takový zásadní přerod důvodů, pro něž stěžovatel opustil svoji vlast a požádal v ČR o azyl, se zdejšímu soudu jeví jako nevěrohodný a stěžovatelovo vysvětlení, že při sepisu žádosti o azyl byl špatný tlumočník a do písemného prohlášení jen tak něco napsal, protože byl unavený a nervózní, jako nepřesvědčivé.

Nicméně i kdyby Nejvyšší správní soud přihlédl k důvodům, jež stěžovatel uvedl až při pohovoru k důvodům žádosti o azyl, je rozhodnutí krajského soudu správné a řádně odůvodněné. Jak již bylo vícekrát judikováno zdejším soudem, žádost o azyl, jejímž jedinými důvody jsou pouze potíže se soukromými osobami v domovském státě (zde údajně zprávu se soudem a poté se členy opoziční strany), je podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona o azylu zřejmě bezdůvodná. Ohrožení žadatelů o azyl, které vyplývá z možné násilné činnosti soukromých osob, není relevantním důvodem pro udělení azylu, neboť není pronásledováním ve smyslu § 12 zákona o azylu. Za pronásledování by mohlo být v souvislostech tvrzených stěžovatelem pokládáno leda odmítnutí veřejné moci poskytnout ochranu před prokázaným ohrožením, pokud by toto odmítnutí mělo typicky povahu šikany ze strany veřejné moci pro některý z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Tak tomu však v souzené věci nebylo, neboť stěžovatel, jakkoli poukazoval na pasivitu ze strany policie, ani nevyčkal ukončení vyšetřování a z Indie odcestoval. Soud tak má za to, že stěžovatel nečinnost policie spíše presumuje.

K námitce týkající se aplikace ustanovení § 14 zákona o azylu Nejvyšší správní soud uvádí, že posuzování podmínek pro udělení azylu z tzv. humanitárních důvodů podle § 14 zákona o azylu spadá do diskreční pravomoci žalovaného a jeho smyslem je možnost daná správnímu orgánu zareagovat jak na případy předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu (např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných, u osob přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofu,

at' už způsobenou lidskými či přírodními faktory), tak i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, vyplývajícím pro orgány veřejné moci z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu (obdobně viz. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55). Nejvyšší správní soud přitom dospěl k závěru, že žalovaný při svém rozhodování o otázce udělení humanitárního azylu nepochybil.

V návaznosti na uvedené proto Nejvyšší správní soud uzavírá, že není dán žádný z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s., pro které by bylo třeba napadené rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové zrušit, neboť se nejedná o rozhodnutí nezákonné z důvodu nesprávného posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, a rovněž zdejší soud neshledal žádnou vadu řízení, jež by spočívala v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit, přičemž rozhodnutí správního orgánu není nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost. Proto Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná a v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. ji zamítl.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 1 věty první s. ř. s., neboť neúspěšnému žalobci náhrada nákladů řízení nepřisluší a žalovanému v souvislosti s řízením o kasační stížnosti žalobce žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly.

Odměna zástupci stěžovatele, JUDr. Zbyňkovi Havlíkovi, který byl ustanoven stěžovateli k jeho žádosti usnesením Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 3. 11. 2005, č. j. 30 Az 421/2003 - 57, byla stanovena za dva úkony právní pomoci po 1000 Kč [převzetí a příprava zastoupení a sepsání doplnění kasační stížnosti – § 9 odst. 1 písm. f) vyhlášky č. 177/1996 Sb.], k čemuž byl přičten režijní paušál ve výši 2 x 75 Kč ve smyslu § 13 odst. 3 téže vyhlášky, celkem tedy 2150 Kč. Uvedená částka bude zástupci stěžovatele vyplacena do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. října 2006

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu